

Китептин аты «Ырлар менин аярлаган казынам»

Дыйканбек Шамшидин уулу

1993-жылы Нарын областына караштуу Жумгал районунун Түгөл-Сай айылында туулган. 2000-жылы аталган айылдагы Сейдалы Медетов атындагы орто мектептин босогосун аттап, 2011-жылы аяктаган. 10 жашынан баштап ыр жазат. Ырлары райондук, областтык жана республикалык газеталарга жарыяланган. 2006-жылы «Сырдына» коомдук бирикмеси тарабынан уюштурулган «Мектеп таланттары» аттуу республикалык конкурста жазган ырлары үчүн биринчи орунга ээ болгон. 2008-жылы Чынгыз Айтматовдун 80 жылдыгына карата «Сильва» билим борбору тарабынан уюштурулган «Мугалим - ардактуу инсан» аттуу ырлардын конкурсунда эн жакшы он ырдын катарына кирип, Чынгыз Айтматов менен жолугушкан . Ушул эле жылы Жаштар министрлиги уюштурган Чынгыз Айтматовдун чыгармалары боюнча эл аралык конкурста ардак грамота менен сыйланган. 2012-жылы ЖОЖдун студенттеринин ортосунда уюштурулган конкурста «Жаз жана Эне» аттуу ыры үчүн үчүнчү орунду алган. 2016-жылы Кыргыз-Түрк Манас университетинин Тарых болумун аяктаган. Учурда Түркиянын Анкара шаарындагы Анкара Йылдырым Бейазыд университетинде магистратурада билимин улантып жатат.

Ырлар издеп жан дүйнөмдүн жазынан,

Ак баракка ырлар менен чачылам.

Бул турмуштан не бир байлык тапсамда,
«Бірлар менин аярлаган казынам.»

Бул сөздөрдүн эң негизги себеби,
Жашоодогу ырлар дениз кемеси.
Жазып бүтпөс дүйнөдөгү махабат,
Бірлар менин сүйгөнүмдүн элеси.

Өмүрүмдө Кудай буйруп жолуккан,
Түрдүү сырдуу канча достор болбосун,
Сыр жашырбас муң-кайгымды бөлүшкөн,
Бірлар менин өтө жакын жанн досум.

Кыргыз тилим

Кыргызмын ! – деп мактанууга акым бар,
Мына минтип көп жазышат акындар
Ал анткени, эне тилим , мекеним,
Жан дүйнөмдө кыргыз деген затым бар.

Кыргызыма энчиленип Теңирден,
Эне тилдин ыйык кенчи берилген.
Ошол кенчти карегидей аяглап,
Ата -бабам ушул күнгө жеткирген.

Кыргыз тилим, кылымдарды баскан тил.
Карт тарыхтын далай сырын ачкан тил
Турпатына кен ааламды камтыган ,
Манас сымал дастандарды тапкан тил.

Кыргыз тилим, Женижоктой төккөн тил ,
Нечендеген бел ашуудан өткөн тил.
Канчалаган катаал шартта жок болбой
Бабалардын батасынан өскөн тил.

Кыргыз тилим сүйлөй билсең чечен тил,
Кайда барса убадага бекем тил.
Анын мындай асылдыгын жоготпо,
Эгер болсоң эл деп күйгөн мекенчил.

Жаз жана эне

(7-апрелде курман болгон азаматтарга арналат)

Жаз келди , байкаганга көңүл бөлүп,
Басылбай жамгыр турду тынбай төгүп.
Эне да бул жамгырга окшош эле,
Сызылат көздөн жашы жүрөк өйүп.

Астыртан айланага көрсөн карап,
Ажайып кооздукта бардык тарап.
А бирок , эне үчүн бул жаз эмес,
Апааттуу ошол күндү эске салат.

Эстесе эне ал күндү бир көз ирмем,
Сызылып көздөрүнөн жаштар аккан.
Жаз жана көз адында толкуган эл,
Жалтанбай чындык учун бара жаткан.

Элим! - деп зулумдарга каршы туруп.
Өз жанын жалгыз уулу керек кылган.
Жол баштап алдыдагы келечекке,
Өмүрүн ошол жазга белек кылган.

Эбактан жамгыр жаап токтосо да,
Эненин аккан жашы токтободу.
Эңшерип бар байлыгын ала кеткен,
Эч бир аз ошол жазга окшободу.

Шайлоо

Бийлик деп миллиондорду чачкан учур ,
Бийлерден ырыс- ыйман качкан учур.
Бутун бол, бир бол, бай бол деген менен,
Билинбей тетир жолго баскан учур.

Балкытып, сөздүн гүлүн терген учур,
Бербеген убаданы берген учур.
Беш жылдай дайын -отун билбесек да,
Биз бар деп айрымдардын келген учур.

Ырчынын жылдыздары жанган учур,
Ынсап деп акыйкаттан тайган учур.
Ылайдай таза сууну булгап турган,
Чындыкты бөлө албаган жалган учур.

Арзыбас арам оокат таткан учур,
Акча үчүн өз акылын саткан учур,
Бир кезде кыл чайнашкан каршылаштар,
Биригип достукка жол ачкан учур.

Айтылуу шайлоонун да бүткөнү учур,
Акчалуу акчасызга түткөн учур.
Кээ бирөө өз добушун сатып коюп,
Өкмөттөн өзгөрүүнү күткөн учур.

Сага

Эчак эле мойнума алгам сүйөрүм,
Эмнегедир уйгу-туйгу жүрөгүм.
Акылымда таңы болсоң сезимдин.
А сен үчүн мен жөн эле бирөөмүн.

Жолукканда жазгы гүлдөй ачылдың,
Жан дүйнөмө жыпар болуп чачылдың.
Жалгыз гана сыр алдырбай астыртан,
Жылмаюуна көп нерсени жашырдың.

Кылыктанып сен канчалык катпагын,
Карегинден өз элесим таппадым.
Кыялымда сен жашасаң мен үчүн,
Аттин, бирок, бир сен үчүн башкамын.

Сүйүп жашап күтүп жашап күн өткөн,
Мезгил келээр сезимдерде гүл өскөн.
Өзүңдү да түшүнөмүн аргасыз,
Өнбөйт экен сүйүү ар бир жүрөктөн.

Чынын айтсам даамын татпай балыңдын,
Уусун таттым бул жашоодо барыңдын.
Табын сезбей алоолонгон жалыңдын ,
Мен сага эмес, мен сүйүүгө багыңдым.

Кээде өзүмдү...

Кээде өзүмдү алсыз сезем жанда жок,
Убакыттар алган өңдүү чүлүктөп.
Үн дебестен ээрчип келем айла жок,
Минип алган таш бакамды күлүк деп.
Кээде өзүмдү шашма сезем жанда жок,
Эртенкини бүгүнкүгө жылдырган.
Эч ишимдин тездигинен пайда жок,
Эркисиз кыял көңүлүмдү сындырган.

Жек көрөм...

Жек көрөм абдан жөнү жок жалган күлкүнү,
Жылмандап келип пайданы күткөн түлкүнү.
Жылгадан өтүп жыргалың көрүп алган соң,
Жылт коюп кетет жанында жүрүп бир күнү.
Жек көрөм абдан душмандык каткан жүрөктү,
Жазыгың издеп жамандык күткөн тилекти,
Андайга бурба чөгөрбө досум көңүлүн.
Аракет кылгын астейдил түрүп билекти.

Убакыт жана мен...

Уктай албай убайым жеп эзилем,
Узун түндө түркүн ойго кезигем.

Удургутуп айдап барса кайдадыр,
Убакыттын бөлүгүндөй сезилем.
Жашоо бизге улам жаңы туюлуп,
Тандар атат жылдыз көктөн суюлуп.
Анткен менен атттиң өмүр баратат,
Алакандан кум сыякту куюлуп...

Бир чындык...

Айларча келбей күтүшүп көпкө калдыкпы,
Ачайын дедим ырларга толгон сандыкты.
Жан дөйнүм издеп жалгандын баарын унутуп,
Жазайын дедим жарылып кетээр чындыкты.
Колума алып камдадым эле калемди,
Капыстан менин калтырак басты денемди.
Каратып туруп чындыктын жүзүн көрө албай ,
Канчадан бери жалганды жазып келемби...

Алсыз жүрөк токтойт бир күн чыга жаздап кабынан,
Тирүү жанмын мен да өлүмгө кабылам.
Түбөлүккө кетсем дагы бул турмуштан тажабай,
Бир искөөгө далбас уруп, өмүр жытын сагынам.

Бирок чындык көрө албаарым кантип тандын атканын,
Анда мени эч ким укпайт ушул менин арманым.
Жалгыз гана бир дөбөчө белги берет мунайым,
Акыреттик күнгө кетип топуракта жатканым.

Түшүнө албай түйшүгүмдүн себебин,
Түмөн ойдон өнүт таппай келемин.
Таруучалык аз болсо да чын дилден,
Тийсе экен дейм кыргызыма керегим...

Өтүмсүз өзүмдү өзүм кечире албайм

Мин ирет далбас урам батына албайм,
Мен сенден сүйөөрүмдү жашыра албайм.
Өзүн деп толуп ташкан кусалыгым,
Өлчөлүү жан дүйнөмө батыра албайм.
Көп ирет көңүл коём өтүнө албайм,
Көнүлдөн элесинди өчүрө албайм.
Көөдөндө жаткан сырды ырга айлантып,
Көп жылдар жазсам дагы бүтүрө албайм.
Сен деген сөздү оюмдан кетире албайм.
Сыр төгүп башкалардай чечиле албайм.
Өкүнүп же өкүнбөй калган менен,
Өтүмсүз өзүмдү өзүм кечире албайм.

Жаздагы күтүү

Ар бир жаздан күтүп келем сүйүүмдү,
Асыл ойдон камдайм аппак гүлүмдү.
Ачык айтчы качан келээр экенсиң,
Аруулантып жазга айлантып күнүмдү.

Таңдан издейм калем менен сырдашам,
Табияттан таасир алып ыр жазам.
Балким сүйүүм ушул жактан чыгаар деп,
Бийик-бийик ойдон бүткөн кырды ашам.
Билбейм неге кезиктирбейм жолумдан,
Бирок кетпей түнөк издейт оюмдан.
Бакыт үчүн бир бардыгын көргөзүп,
Бир тутам гүл алса гана колумдан.
Ар күн мага ачат жаңы барагын,
Андан издейм ажайып кооз тарабын.
Ал – анткени чындык эмей эмине,
Акыр бир күн мен өзүңдү табаарым.

Сүрөт

Карап турам өзүң берген сүрөттү,
Андан бери билбейм канча күн өттү.
Мезгил менен кетти сүйүүм закымдап,
Кусалыктан ачыштырып жүрөктү.
Күз да келди жалбырактар күбүлүп,
Калсам деле бир өзүңдөн түнүлүп.
Жүрөк чиркин тажабады күтүүдөн,
Жарып өтүп көкүрөктөн үшкүрүк.
Не айла бар ырдан алып канаатты,
Ойлуу тиктейм көзгө илинген тарапты.
Билбейм качан айыктырат мезгилиң,
Бир өзүң деп пайда болгон жаратты.
Аны билем мен мезгилге арбалдым,
Капысынан карегине арбалдым.

Сезим кылын билдирбестен черткилеп,
Сен мен үчүн ыр көлүнө айландын.

Сапар

Эрте турдум , кыштын ызггар таңында,
Жетейин деп күүгүм кечтин шамында.
Жүрөк дегдеп мурдагыдан башкача,
Сапар тарттым сагынычтын шарында.

Кар жамынган аппак Кызарт белибиз,
Канча жылдар оңдолбогон жолубуз.
Калдыр-шалдыр түздүк издейт унаабыз,
Капилеттен чачыратып оюубуз.
Бороон уруп ызгаар суугу сезилди,
Эске салып куду бала кезимди.
Тааныш мага кичинемден бирге өскөн,
Тызылдатып тандан кечке бетимди.

Кыргыз руху улуу Манас дүйнөсү

Улут кылып согуп турган жүрөгү.
Манас-кыргыз бөлүнбөгөн улуу күч,
Жол көрсөтчү анда акылдын түнөгү.
Манас-кыргыз кош жылдыздай көктөгү,
Ал биз үчүн алтын тарых көктөмү.
Эгерде эле бул дөөлөттөн айрылсак,

Анда кыргыз ,анда улуттун өчкөнү.
Манас менен толот кыргыз толуму,
Учу-кыйры билинбеген жолу улуу.
Карт тарыхтын далай сынын сиңирип,
Ошондуктан кыргыз бекем уютку.
Кыргыз көчүн карайм көпкө ойлонуп,
Бир кездерде кетмек эле жок болуп.
Эл бөлүнүп тарап кеткен сай-сайга,
Душмандардын эзүүсүнөн кор болуп.
Бирок кудай бир ууч элдин багына,
Берди бизге баатыр жүрөк Манасты.
Элди баштап улуу жолго багыттап,
Айыктырды көөдөндөгү жаратты.
Туш тарапка чачылганды жыйнады,
Үмүт өчүп үзүлгөндү улады.
Кылымдарга зор туруштук бере алчу,
Кыргыздарга кылым чебин курады.
Мына ошол чеп ынтымактан дубалы,
Адамзатка үлгү болчу сыңары.
Манас ата айтып кеткен осуят,
Ал биз үчүн алга жылуу урааны.
Ураан болуп басса турса жанында,
Манас туху жашайт кыргыз канында.
Ошондуктан баатыр эли барында,
Кыргыз жасайт зор бурулуш кылымга.

Көз ирмемде жыл жаңырат карачы

Алыкулдун ак боз аты бүгүн да,

Алга карай арыш керип шашылат.
Удургуган убакыттын артында,
Не бир тагдыр, не бир күндөр жашынат.
Зымырыктай убакыттын боз аты,
Куштай учат бар өңдөнүп канаты.
Күн артынан айлар өтүп созулуп,
Көз ирмемде жыл жаңырат карачы.
Жаңы ачылган барактары жашоонун,
Биз чыга элек чокулары тоолордун,
Бизге кызык ошол бийик чокулар,
Татаалдыгын карабайбыз жолдордун.
Тосуп алам улам жаңы дүйнөнү,
Сезилбеди мезгил чызып өткөнү.
Жаңы ачылып өмүрлөрдүн бүчүрү,
Башталгандай жаңы жашоо көктөмү.
Көкөлөгөн жакшы үмүт тилектер,
Күткөнүбүз ыйман, ырыс, ынтымак,
Убакыттын күлүгүнөн ашчудай,
Жыл жаңырса жашоо алга умтулат.

Энелер

Эне деген элдин ыйык сөзүндөй,
Энекелер бул жашоонун көзүндөй.
Жер жүзүндө жашоо келет уланып,
Энелердин бардыгына үзүлбөй.

Алар тапты улут кылып кыргызды,
Айтып бүткүс Манас менен Чынгызды.

Ак сүтүнөн эне тили жаралып,
Адамдарга мээрим тоосун тургузду.

Ошол мээрим ар адамга тараган,
Өмүр бою жүрөгүндө жашаган.
Мындай мээрим эч кай жерден табылбайт,
Айрыбасын энелерден эч качан.

Эне деген үч тамгадан аты бар,
Эң жөнөкөй бирок улуу заты бар.
Бул дүйнөдө алардайым бар болсо,
Заман гүлдөп турмуш көркү ачылаар.

Кыргыз кызы Таттыбүбүнүн өзүндөй

Акыл толгоп айткан сөздө улуулук,
Бул дүйнөнү сактайт деген сулуулук.
Таттыбүбү мына ушундай жан эле,
Адамдарга тартуулаган жылуулук.

Узун чачы артка сыйда өрүлгөн,
Күлүп койсо бетинен нур төгүлгөн.
Көлдү жээктеп басып келсе буралып,
Ал Ысык-Көл ак куусундай көрүнгөн.

Жан дүйнөсү тунук эле күзгүдөй,
Сулуу эле таланты да өңүндөй.
Бирок чиркин гүлү ачылбай жаш кеткен,

Таш боор болбос айтпай келген өлүмдөй.

Сулуулукту мерез ажал тооруду,

Жазда назик гүлдөй соолуду.

Ал кезекте эч ким эч бир сезген жок,

А бир ган жер жүрөгү ооруду.

Бир кездерде жылдыз болуп жаныптыр

Махабаттан төгүп обон салыптыр.

Суктандырып баардык көргөн адамды,

Тирүү сымал жаркын элес калыптыр.

Мына ушундай сулуулукка арбалып,

Кимдер гана ыр жазбаган төгүлбөй.

Кыргыз өңү Чокморовко окшосо,

Кыргыз кызы Таттыбүбүнүн өзүндөй.

Барктайлычы жашообуздун асылын

Тартуулаган мага өмүр данегин,

Турмушумда таянаар тоом тирегим.

Кайда барсам канат берээр ата ө энем,

Аярлаган эки көзүм карегим.

Өз жанынан бийик көрүп баласын,

Өмүр бою онго бөлүп санаасын.

Өлбөс чындык кимден барып сураба,

Ыйыктыкты ата-энеңден табасың.

Баарын арнап бүт дүйнөсүн бала үчүн,

Арнап койгон балдарына үмүтүн.

Калем кармап жазсам талбай күнү-түн,
Батыры албайм ата-эненин сүйүүсүн.

Үй-бүлөөнүн пайдубалын түптөгөн,
Алар барда жашшо оту өчпөгөн.
Акыл калча ойлой келсең акыйкат,
Ата-энелер бакытыбыз бүтпөгөн.

Күндү айтышат нурлуу дешип баарынан,
Күн да кайтаар баткан кезде табынан.
Эч бир өчпөйт ата-эненин мээримини,
Балдарынын жүрөгүндө уюган.

Билем аны эмгегинер баа жеткис,
Бүт өмүрүм арнасам да тең келгис.
Ал анткени тарбиялап чоңойтуп ,
Адам кылуу ааламдагы эң зор иш.

Өмүр өтөт күндөр санап жашыруун,
Кимдер билет ата – эненин кадырын.
Барктайлычы жашообузду асылын.

Ата журтум

Ата журтум кут даарыган мекеним,
Сенден дүйнө сулуулугун сеземин.
Мага сыймык сен жөнүндө ыр жазуу,
Дайым данктайм өз кулунуң экеним.

Кыдырсам да таппайм сага теңдешин.
Кооздукка чырмалыптыр келбетин.
Ысык-Көлүн, Чатыр-Көлүн, Сон-Көлүн,
Койнундагы чалкып жатчу берметин.
Агып жатат эч бир жазбай калыбын,
Камсыз кылып энергия жарыгын.
Ата журтум сен барынан жарыксын,
Дарыяң бар койнундагы Нарының.
Сен кененсиң бул жашоону батырган,
Сен байлыксың бүт турпатың асылдан.
Тээ илгерки кылымдады камтыган,
Сен тарыхсың ата-бабам жазылган.

Китеп

Бир кичине көлөмүнө эмнелерди батырган,
Анда түркүн улуу сөздөр жазылган.
Бизди китеп билим менен сугарып,
Багыт берип жакшы жакка чакырган.
Дос издесең, китеп-досуң билип ал.
Кечикпестен оку жана билим ал.
Саякаттап кең дүйнөсүн аралап,
Керектүүсүн акылыңа илип ал.

Издейт китеп окурманын, жакынын,
Илимпозун, барктап алаар асылын.
Китеп окуп, досуң сымал барктасаң,
Өнүп өсөт жаш окурман акылың.

«Сен баскан улуу, акыйкат жолдо барамын»
Эстесем өзүн, жан дүйнөм таза нур болуп,
Эсепсиз ойлор жүрөктөн чыгат ыр болуп.
Айтпасаң эгер акырет күндүн кабарын,
Бул жашоо калмак тунгуюк бойдон сыр болуп.

Урматың үчүн жашоону берди Аллахым,
Данакер кылды эшигин ачып бакыттын.
Караңгы жолдо исламдын жагып жылдызын,
Нурунан бизге берүүгө абдан ашыктын.

Кантсе да кармап тайызга тартып пенделик,
Кашкайып турган чындыкка маани бербедик.
Сүйүктүү пайгамбарыбыз тарткан түйшүктү,
Көтөрө албас ааламга берсең тең бөлүп.

Үммөтүң үчүн жаныңды салып азапка,
Баатырдык кылдың от күйгөн далай казатта.
Кылымдар бою тунгуюк каптап камалган,
Чындык да чыкты эмгегин менен азатка.

Адамга үлгү жанда жок асыл сапатың,
Алабыз сенден мээримдин бүтпөс башатын.
Ар качан тилейм салават айтып өзүнө,
Аллахым берсин акырет күндө шапаатың.

Өзүң деп чыгып, өзүң деп батаар күн дагы,
Аллахтан сага белектир ачкан гүл дагы.

Агтин дейм, бирокбиз нени белек кыла алдык,
Алсырап барат адамдын күндө ыйманы.

Көрө алган жокмун нур жүздүү сенин жамалын,
Аллахым каалап кечирээк елди заманым.
А бирок бакыт үммөтүн болуп калганым,
Сен баскан улуу, акыйкат жолдо барамын.

Сөз дүйнөсү

Айбан жипке, адам сөзгө байланган,
Сөз дүйнөсү көл сыяктуу чалкыган.
Терең, кенен, түпсүз сөздөр сыр экен,
Түгөнбөгөн өзөктөрү ыр экен.
Өнөр алды кызыл тилден башталган,
Сөз байлыгы бүт ааламды камтыган.
Өтүп сөөктөн, өйүп жүрөк ачуу сөз,
Азап жок го сөздүн ушул дартынан.
Көптү жыгаар көөдөндөгү балбан сөз,
Жанды жеген жашоодогу жалган сөз.
Урпактардан үлгү болуп эзелтен,
Улуулардан керээз болуп калган сөз.
Кайгы мундан өмүр бою эзилп,
Жүдөп бүткөн жүрөктөгү жалган сөз.
Жүрө берип убагында айтылбай,
Өксүп өксүп өчүп калган кайран сөз.
Жылаанга да жаккан экен жылуу сөз,
Ак караны айтып берээр улуу сөз.
Көз алдына жашоо жүзүн көргөзгөн,

Көркөмдөгөн адабият сулуу сөз.
Акылсызга айтылган сөз аягы,
Барып барып, мээге жетпес куру сөз.

Жазгы кыялдануу

Ачылып жаңы гана жашоо бүрү,
Жаз келди толкунданып жүрөгүмдү.
Мен күтөм себелеген жамгыр менен,
Кол чатыр кармап алып сүйгөнүмдү.

Жаныма абдан жакын жаз дүйнөсү,
Жазылган ырларымдын сабы сымал.
Жаралып жер жүзүндө тиричилик,
Жашоонун эң алгачкы таңы сымал.

Чөптөрдүн бой көтөрө өскөндүгү,
Жамгырдын нөшөрлөтө төккөндүгү.
Дүйнөгө жаздан кабар алып келип,
Кыштын да алдан тайып өткөндүгү.

Байкачы, эң бир назик жаздын демин,
Шыктантып жүрөгүңдөн козгойт сезим.
Беремин күздө мол – мол түшүм менен,
Дегенсийт жаз дыйкандын эмгектерин.

Карачы, кандай сонун назик гүлдөр,
Керемет кубулжуган түркүн үндөр.
Бул эмне, а баягы чымчык куштар,

Жаз менен кошо жүргөн жүргүнчүлөр.

Сулуу да , назик дагы бул жаз айы,
Жыл сайын келет, бирок, улам жаңы.
Тазарып, кайгв мунун унутушуп,
Жаз сымал жаңырса дейм адам дагы.

Күн

Багып келетт бүт жер жүзүн асырап,
Нурларынан бизге мээрим чачырап.
Жашоо күнгө байлангандай сыяктуу,
Өмүрдү улап , далай таңды атырат.

Жер бетине тийген алтын нурлары,
Өсүп чыгат жыпар жытту гүл болуп.
Адамзатка, айбанатка, баарына,
Күндүн нуру кайталангыс ден-соолук.

Чагылышып күн нуруна көл жатат,
Жаратылыш кооздукка жуурулат.
Аяктагы куйган тунук ьалга окшоп,
Толкундары алтын түскө кубулат.

Бул дүйнөгө тегиз жарык тараткан,
Мээрим нурдан жаралгандыр денеси.
Бул жашоонун чырагындай ушул күн ,
Ал-анткени жер эненин энеси.

«Жамгырда

Жамгыр төгөт козгоп жүрөк жарасын
Эстей берем менин ушул адатым.
Сен тарапка кайтып ошол күндөргө,
Учкум келет күүлөп сезим канатын.

Дал ушундай төгүп турган жамгырда,
Анын барын эске салат айлана.
Жүрөк дегдеп жол боюнда келаткам,
Махабаттын кызыгына байлана.

Мага болгон көз карашың башкача,
Мен сен үчүн дале сүйүүм таптаза.
Ошол жамгыр , кезиктирген ошол күн,
Ага турмуш, тагды өзү тараза.

Бүгүн жаады жамгыр көпкө басылбай,
Карап турдум көз кумарыи жазылбай.
Баягыдай жаратылыш опокшош,
Бирок менден ал күн алыс калгандай

Сүйүүгө берээр кеңеш

Ким келди,
Сени издеп сүйүү келди.
Ачсам дейт жүрөктөгү эшигинди.
Арманда, бакыты да, балы да бар,
Тыңшачы, а жүрөгүн эмне деди.
Билбедим, уйгу-туйгу сезимдеги,

Жетелеп бараткандай сүйүү деми.
Жүрөктү өз жибине байлап алды,
Сүйүүнүн элжиреткен ширин кеби.
Жок дебе, ооба дебе, акыл сенде,
Жашоосун өзү ойлонот ар бир пенде.
Ар тарап кайда айдаса соккон шамал,
Айныбай кете берчү ал жел кеме.
Ойлосоң чоң күч беле акыл жетпес,
Жүрөк жок махабаттын демин сезбес.
Кемеси кайда барса кошо барам,
Сезсенчи, а сүйүүнүн жалганы бар ,
Азапка чырмап кетчү арманы бар.
Түбөлүк өмүрүндө жашап калаар,
Махабат дүйнөсүнүн жалганы бар.
Ал келет зарлап күткөн тамчы жаштан,
Бир кылып жаза берсең бүтпөс дастан.
Сынап көр анда эмесе өз күчүңдү,
Сүйүүдө каалайм сага ачык асман.

Комуз

Байкачы кыргызымдын чебер колун,
Баяндап көчмөн элдин баскан жолун.
Үч кылдуу комузуна тил киргизип,
Батырган кайрыгына терең оюн.

Черткенде сыйкыр күүлөр шаңшып турган,
Адамды бир өзүнө тартып турган.
Кыргыздын жүрөгүнөн чыккан аспап,

Кылымдын ыргактарын камтып турган.

Сөз менен айталбаган сезимдерди,
Күү менен айтып берген комуз үнү.
Эки элдин чырын басып бириктирип,
Ынтымак отун жаккан анын күчү.

Көөнөргүс мурасыбыз ушул комуз,
Өчпөсүн кереметтүү кыргыз добуш.
Жашаса канча кылым кыргыз калкы,
Таанылат бул дүйнөгө комуз даңкы.

Суу

Суу ага , түркүн –түркүн обон салат,
Суктанып ойго батып турдум карап.
Кайдадыр алыс жакка сапар алып,
Саякат жазап келген сыяктанат.

Кылымдын кыйырындан сөзүн баштап,
Кеп кылып жаткан сымал өткөндөрдү.
Бир тамчы сууң болуп өзүң менен ,
Кыдырып кетким келет мен дүйнөнү.

Өмүрдүн сенден издеп узактыгын,
Жашоонун сүрсөм деймин тазалыгын.
Өзүңдү картайта албай өтүп келет,
Бул жашоо жаралганы нечен кылым.

А балким, сен көргөндү биз көрбөдүк,
Жашоону баалабадык сендей сүйүп.
Бушайман болуп жаткан добушун бар,
Айталбай көп нерсени бизге күйүп.

Гүлдөр да ыйлайт өзүң менен кошула

Гүлгө арна, сен сүйүүндү арнасан,
Көңүлүңдү эч калтырбайт ар качан.
Көп көрөмүн кайсы майрам болбосун,
Көчөдө элдер кучак гүлүн кармаган.

Кереметтүү түркүн гүлдөр дүйнөсү,
Өтө назик абдан жумшак мүнөзү.
Абайлагын үзө бербө жөнү жок,
Ооруп калат гүлдөрдүн да жүрөгү.

Дүйнөдөгү рахат берээр эс алуу,
Таңда туруп аяр кармап гүл багуу.
Керек ага жан дүйнөңдөн берилүүн,
Сыяктуудай көпкө олтуруп ыр жазуу.

Байкап көрсөң боорукерби ушунча,
Кайгырышат бул турмушта алар да.
Калса эгер сүйгөнүнө сунулбай,
Гүлдөр да ыйлайт өзүң менен кошула.

Күн да арнайт түркүн гүлгө сүйүүсүн,

Угуп жатат мүмкүн гүлдүн күлкүсүн.
Жамгырдан да гүлгө калат көп белек,
Жан шериги мөлтүрөгөн шүүдүрүм.

Күз

Күз келди элге төгүп берекени,
Байкалат эл жүзүнөн шаттык деми.
Адамдар ала жаздан эмгектенген,
Акталды таман-акы маңдай тери.

Кубулуп алтын түскө ай-талаалар,
Күбүлүп бактан түшүп жалбырактар.
Баарысын күз дүйнөсү тартып алган,
Багынып кереметүүү табияттар.

Кубанат алма кармап күлгөн бөбөк,
Күзгү жел маңдайынан назик сүйөт.
Толтуруп кампаларды берекеге,
Токчулук коштоп жүрөт алга сүрөп.

Бүтпөгөн талаадагы эмгек майдан,
Жер эне элге койнун кенен жайган.
Шыктантып эл эмгегин даңазалап,
Жаңырат ыр күлкүдө түшүм майрам.

Ысык-Көлдөй Алыкулдун ыр көлү
Ысык-Көлдөй Алыкулдун ыр көлү,
Кучагына батыра алган дүйнөнү.

Тагдыр аны кандай кылып жазса да ,
Бір сабында калды акын өмүрү.

Жалгыздыкты жолдош кылып жанына,
Моюн сунбай заарын чачкан ооруга.
Сөз берметин дили менен жаратып,
Түшкөн акын түйшүктүү ыр жолуна.

Сүйүү бакыт, сүйүү арман жалганда,
Тагдыр аны жолуктурду Айдайга.
Катаал турмуш ажыратты экөөнү,
Акын жанын салып коюп арманга.

Ошондо да акын ырдан танбады,
Ички муңун поезияга арнады.
Жан шериги калем жана ак кагаз,
Жан дүйнөдөн толкуп чыкты жазганы.

Көлдөн алып мындай аруу дүйнөнү,
Жан жолдошу болду жакын сүйгөнү.
Сыр бөлүшүп өмүр бою көл менен,
Канча жолу жээк бойлой жүрбөдү.

Көл сыяктуу аны эч ким түшүнүп,
Жолдош болуп тартмак эмес түйшүгүн.
Кубат берип толкундары ой кошуп,
Сезмек эмес ырга болгон сүйүүсүн.

Өкүнбөдү өзү ооруп турса да,
Тагдыр ага ташбоордукту кылса да,
Өкүнгөнү ата журтун кайгысы,
Жана дагы эн аяры музыка.

Өкүнбөдү аздыгына өмүрдүн,
Өкүнбөдү чөккөнүнө көңүлдүн.
Өкүнгөнүн жазды минтип ырына,
Үнүн угуп жатаар бекем көлүмдүн...

Мезгил келээр ак-караны айрычу

(2005-жылдагы президенттик шайлоодон кийин)

Шайлоо, демек, келечекти тандообуз,
Эртеңкиге байланыштуу бүгүнкү.
Арзыбады калыстыкка тандообуз,
Башкача эле элдин күткөн үмүтү.

Байыртадан калыс кыргыз элибиз,
Нечендеген ажолорун шайлаган.
А бүгүнкү опурталдуу күн болду,
Бир адамдын тагдырына байлаган.

Өтө ыйык ар бир адам укугу,
Күндө какшайт сыналгыдан ушуну.
Тепселенип жалпы элдин намысы,
Чындык күйүп чыркыраган учуру.

Мейличи деп койгон менен кол шилтеп,

Кайдыгерлик кай тарапка жеткирет.
Мекенинен бийлик артык өңдөнгөн,
Тунгуюкта калган өңдүү келечек.

Баарын жеңген бир акылман калкыбыз,
Ошондуктан абуройлуу баркыбыз.
Келет мезгил ак караны айрычу,
Аман болсун атажуртум жалпыбыз.

Университетиме

(Кыргыз-Турк «Манас» университетинин 20 жылдыгына акро ыр).

Мактанып жыйырма жыл деп айткым келет,
Мерчемдүү далай жолду бастың демек.
Мааркең куттуу болсун баарыбызга,
Манасым ушул ырым сага белек.

Ааламга Манас атын даңктап бүгүн,
Аркалап билим менен элдин жүгүн.
Ар түрдүү улуттардын башын кошуп,
Алтындан курдун достук көпүрөсүн.
Не деген жаштар чыкты ак өргөңөн,
Нарк сыйлап келечектин камын көргөн.
Намысты кайда барса бийик тутуп,
Насаатка жан дилинен көңүл бөлгөн.

Айрымдар билим жолун сенден тапты,
Айрымдар аруу сезим балын татты.

Айрыбай баарын бирдей калкаладың,
Ар качан бийик кылып акыйкатты.

Сүйүнткөн көркөмүнө көрсөң карап,
Себеби, шаарчабыз гүлдөп барат.
Сан жылдар өтсө дагы айта аламын,
Сыймыктуу келечекке чыйыр салат.

Ноорозду утурлай

Жашоого кулач жайып жазгы көктөм,
Адамга жаратылыш сырын төккөн.
Тыңшачы бир аз туруп айланаңа,
Үн салат түркүн куштар сайрап көктөн.

Мына жаз, табигатка келген майрам,
Сулуюлук өз дүйнөсүн кенен жайган.
Суктанып карап эле тургуң келет,
Жаралып келаткандай ушул аалам.

Жазгы жел эркелетип сылап өткөн,
Алынан тайган кышты сынап өткөн.
Сенселтип ар адамдын саамай чачын,
Сезимден бир тамчы ыр сурап өткөн.

Мына жаз, мына жашоо, мына көктөм,
Кылтыйып бой көтөрүп чөптөр өскөн.
Ойгонуп байчечекей кар алдынан,
Ийилип сулуу жазга таазим кылган.

Күн чачып баарыбызга жылуулугун,
Дүйнөгө даңазалайт улуулугун.
Жан кирди жер бетине карлар эрип,
Жер ачып кыштан каткан сулуулугун.

Мына жаз, мына майрам таза дүйнө,
Эркелеп жер энебиз жарык күнгө.
Эх чиркин, кала берсе кандай сонун,
Өзгөрбөй жашоо жүзү ушул түрдө.
Биз үчүн жарык жанган өмүр шамы,
Мына жаз ойлоп көрсөң жашоо таңы.
Тазалап адамзаттын жан дүйнөсүн,
Ар бир жаз окшош эмес улам жаңы.

Чынгыз Айтматовдун көркөм дүйнөсү менин кабылдоомдо

Жолуктум мен залкарына дүйнөнүн
Жылдыз жанган учуру болот күндөрдүн,
Эң бир кооз түрү болот гүлдөрдүн.
Эгер андай күндөр сага кабылса,
Гүлү ачылган мезгили ал өмүрдүн.

Көмөк болуп Сильва билим борбору,
Ар тараптан баарыбызды колдоду.
Уюштуруп эстен кеткис улуу күн,
Орундатты кыялданчу ойлорду.

Жолугууга келгендерди крап көр,

Сүйүнүчтөн толкунданган жүрөктөр.
Жолукканым залкарына дүйнөнүн,
Ал мен үчүн эң бактылуу мүнөттөр.

Улуу инсан биздин Чынгыз аганын,
Сыймыктана кол тамгасын караймын.
Бир жазуума дем күч берип шыктанткан,
Кайда барса сүрөөнчү деп баалаймын.

Толкундануу жүрөгүмдүн кубануу,
Өмүрүмдө ушул болгон жолугуу.
Багыт берип сырын ачып көргөздү,
Тээ бийикке алып барчу жолдорду.
Ага жетиш абдан татаал зор эмгек,
Бизге керек нечендеген бел ашуу.
Эң бир кыйын адам үчүн баарынан,
Ар бир күнү адам болуп жаралуу.

Кош балалык, мөлтүр суудай тазалык

Ак кеме алыс жактан сүзүп келет,
А бала атакесин күтүп келет.
Айла жок ашып ташкан кусалыгы,
Кыялы жомок болуп бүтүп келет.

Жадабай ак кемени карай берет,
Ал менен жолугууну самай берет.
Кемеге балык болуп сүзүп барып ,
Атасын кучактоону элестетет.

Эх чиркин баары андай болсо гана,
Бир гана аткарылат кыялында.
Жомоктор дүйнөсүндө жашап калган,
Балалык кандай тунук, кандай таза.
Ал сүйбөйт кыянатчыл арамдыкты,
Адамга адам кылган жамандыкты.
Абийирден артык көрүп көр дүйнөнү,
Адамдар ушул үчүн жаралдыкпы.

Өлтүргөн мүйүздүү эне бугуларды,
Ал сүйбөйт Орозкулдай мыкаачыны.
Тагдырдын буйруп койгон жазмышынан,
Булганат көз алдында адам сыны.

Бала үчүн ыйык эле Мүйүздүү эне,
Коңгуроо таккан адам бешигине.
Эзелки мына ушундай уламышты,
Балага таятасы айткан эле.

Момун чал кой оозунан чөп албаган,
Атына заты окшогон момун адам.
Чыгарып аны киши катарынан,
Орозкул маскаралап шылдың кылган.

Ак-кара жуурулушкан жалган жашоо,
Баланын жүрөгүнө жакпай калды.
Атасын сагынгандан кусалыгы,
Толкундап көөдөнүнө батпай калды.

Ал сүзүп ак кемеге жетем деген.
Жашоодон балык болуп кетем деген.
Эч качан балык болуп кете албасын,
Наристе жан дүйнөсү сезди бекен.

Жарк этип өмүр өчтү чагылгандай,
Жашоого ал капыстан кабылгандай.
Бир гана көңүлүмдү жубатаарым,
Ыпылас , тар дүйнөдөн арылгандай.

Көздөгөн кыялыңа чындап жеттиң,
Кош эми, акыйкаттык издеп кеттиң.
Арыба, кош, ак кеме арыба деп,
Бул сөздү жазууну мен туура чечтим.

Түбөлүк акыйкаттын жашаары чын,
Төрөлүп, адам өлүп турганында.
Жаңыдан өнүп чыккан чындык сымал,
Сага деп жазган менин ырларымда.

Суу жана адам...

(Чынгыз Айтматовдун « Дениз бойлой жорткон Ала дөбөт» аттуу чыгармасынын негизинде)

Дениз жана чексиз жиксиз мейкиндик,
Орган, Эмрайн, Мылгун, бала Киrisk.
Көздөн учуп көк жээк кайда алыста,
Алар үчүн бийик болду эркиндик.
Толкун урса эски кайык чайпалат,

Туман басып эч билинбейт чар тарап.
Чүмкөп алган өңдүү кудум жашоону,
Айтчы качан коюу туман таркалат.

Жол көрсөтүп жээкке карай багытты,
Качан учат каалап күткөн Агүкүк.
Көк деңизде жан аябай кармашкан,
Өлүм жана үмүт өчпөс тирүүлүк.

Бул жазмыштын тамашасын карагын,
Эң алгачкы сапары эле баланын.
Бир тамчы суу жанга даары өңдөндү,
Жумшартууга кургап бүткөн тамагын.

Чыдагын дейт- сыр алдырбай атасы,
Саал түйүлүп эмнегедир кабагы.
Буларды эми тагдыр чындап сынады,
Бекер айтпайт суу өмүрдүн булагы.

Асман качан ачылаары билинбейт,
Тунгуюкта кайда экени сезилбейт.
А бир гана үмүт өчпөйт уланат,
Кең дүйнөдөн өмүр жолун суранат.

Адам жашайт алсыздыгын байкабай,
Үмүт издейт өмүр жолун чарчабай.
Бирок неге ал күткөндөй болгон жок,
Туман турат жолун тосуп таркабай.

Дениз толкун жерге жетип кармашты,
Өмүр өлүм бирин бири арбашты.
Аталары көк деңизге бой таштап,
Бала үчүн өмүрлөрүн арнашты,
Бул бир гана тагдыры эмес булардын,
Ойлой келсең жолу ушундай адамдын...

Мугалим ардактуу – инсан

Ой болбойт өткөндү эстеп сереп салбай,
Анда коом караңгы эле билим албай.
Жаңыдан Дүйшөн жаккан билим оту,
Үлбүлдөп араң-араң күйгөн шамдай.

Ооба , анда, ал өзү да чала сабат,
Болгону билими ушул –окуйт, жазат.
А бирок эң чоң эрдик жазап кеткен,
Билимдин эч бүтпөгөн жолун баштап.

Адамдар баалаган жок каршы чыгып,
Мазактап жолтоо болду шылдың кылып.
А балким өз эрдигин сезбегендир,
Жүргөндө суук сөздөн шагы сынып.

Же мүмкүн келечекти көрө билген,
Жашоону жарык кылып элестеткен.
Коомго зор бурулуш жасаганын,
Ал кезде кимдер билип кимдер сезген.

Жан үрөп эмгектенип балдар үчүн,
Ойготту билим менен жан дүйнөсүн.
Жашоосун нукка буруп Алтынайдын,
Жумшады Дүйшөн агай баардык күчүн.

Азыр да өсүп турат көктү тиреп,
Алтынай , Дүйшөн экөө тиккен терек.
Аларды карап туруп ар адамга,
Агайдын айткан сөзү ойго келет.

Алтынай, келечек бар, башың көтөр,
Арадан нечендеген жылдар өтөөр.
Ошондо бул талдарда сен сыяктуу,
Көк тиреп, ыргалышып бүрдөп өсөөр,

Чынында Алтынайды нелер күтмөк,
Ойлосоң кандай болуп кандай бүтмөк.
Бир гана ал эле эмес бүт балдардын,
Баарына себеп болду жолун түздөп.

Бүгүн да бул жол келет алга карай,
Өтсө да нечен жылдар кылым санай.
Жан дилден билим берет мугалимдер,
Аларга үлгү болуп Дүйшөн агай.

Өчүрбой ата-баба жолун жолдоп,
Адамга эң кыйыны адам болмок.

Ал үчүн салым кошот мугалимдер,
Тарыхты теренирээк көрсөң ойлоп.

А бүгүн мугалимдин кандай баркы,
Ойлоймун төмөн түшүп баратабы.
Дайыма биз кайдыгер карай берсек,
Татыктуу келечекти жаратабы.

Баамдап биле келсең эң чон көйгөй,
Өсө албайт топуракта буудай өнбөй.
Эч качан эл турмушу оноло албайт,
Оболу биз билимге көңүл бөлбөй.

Кантсе да үлгү иштеп жүргөндөрү,
Билимдин баркын билип сүйгөндөрү.
Талыкпай кызмат кылып жашап келет,
Бар болсун азыркынын «Дуйшөндөрү».

Акбаранын монологу

Акбара турду жашоодон небак түңүлүп,
Айбан да болсо тагдыры калган бүлүнүп.
Үмүттүү тиктейт айдагы бөрү энесин,
Керексиз эми бөрүгө мындай тирүүлүк.

Ыпылас жашоо жалгандан кабар кылгандай,
Озондоп улуп сай - сөөгү сыздап тургандай.
Ойлончу адам, тиешеси бизде болбосун,
Ойлончу адам, бөрү эне ыйы бул кандай.

Ойлончу адам, табият сырын дүйнөсүн,
Энелик мээрим анда болуп жүрбөсүн.
Жашоосун тапкан жандууга зыян келтирип,
Азапты адам өзүнө-өзү үйбөсүн.

Акбара муну кое албайт эч бир кечирип ,
Тукумун кырды балдарын адам өлтүрүп.
Сезгендей баарын жаралуудан корккондой,
Туйлаган эле курсакта жаткан бөлтүрүк.

Мына эми баары жок болду, бүттү кыйрады,
Бул мерез жашоо бөрүнү мынча кыйнады.
Алаамат салып тукумун кырып келатат,
Адамдын качып көр оокат үчүн ыйманы.

Эгерде билсе бөрүнүн тилин адамдар,
Акбара анда төмөндө минтип сыздамак.
Төгүлүп жашы оомал-төкмөөл жашоону,
Өз тили менен адамды минтип каргамак.

Оопасыз дөйнө от болуп күйөт жалындап,
Билемин аны тагдырга нелер жазылмак.
Эгерде болсо жашоодо чындык акыйкат,
Жер жүзү анда чыдабай небак жарылмак.

Чындык жок дедим а мүмкүн ката кетирдим.
Оопасыз дедим анда да мени кечиргин.

А бирок кара адамзат нени кылган жок,
Айбан да болсом сырларын билем сезимдин.

Жашоодо кыйын бир өмүр кымбат жаралмак,
Акылсыз пенден башыма салды алаамат.
Ач көздүк менен жандуунун баарын жок кылып,
Жашоону кайда багыттап барат адамзат.

Кебелбей турат жер баарын бирдей батырган,
Ак менен кара айрыбай жакшы жамандан.
Өзүнө өзү ор казып жаткан адамын,
Күнөөнү коюп көрүшөт кайра замандан.

Чыдабайм эми, чыдабайм эми мындайга ,
Калтырба мени, калтырба мени бул жайга.
Үмүттүү тиктеп айдагы бөрү энесин,
Азырда улуп кайрылган өңдүү Акбара.

«Гүлсарат» повеси боюнча

Койгондой ал экөөнү мезгил сынап,
Картаң ат, картаң адам жолдо барат.
Танабай Гүлсарыны карап алып,
Баягы кулун кезин эске салат.

Жайлоодо кандай соонун жашыл көктөм,
Адамга жаратылыш сырын төккөн.
Гүлсары анда жаны кулун эле,
Танабай ошондо аны алгач көргөн.

Чынында суктандырып караганды,
Байкалган жорголуктун анык сыны.
Адамга канат болуп өмүр бою,
Байланган тагдырлары ушул жылы.

Өтпөдү канча жылдар андан бери,
Экөөнү окшоштурду турмуш эми.
Өзгөрүп убакыттын ыргагында,
Өмүрдө кастиет бар мезгилдеги.

Өтпөдү канча жолу ушул жолдо,
Гүлсары күн-түн дебей жорго салып.
Танабай кээде өзүнө канаттанып,
Кээ бирде келээр эле капаланып.

А көрсө турмуш турат ак карадан,
Кайгырат кээде ыйлайт алсыз адам.
Гүлсары мунун баарын сезээр эле,
Ар дайым Танабайдын кабагынан.

Жүрөгү жайлап согуп Гүлсарынын,
Алсырап дарман келбей токтоп барат.
Жүрөгү кошо сыздайт Танабайдын,
Ансайын өмүр жолун жоктоп барат.

Тартылып тасма сымал өткөн күнү,
Жаралуу жан дүйнөсүн козгоп барат.

Элестеп жаштыгында жанган сүйүү,
Ээ бербей ошол күндү ойлоп барат.

Ооба , ага Гүлсары да болгон күбө,
Танабай келээр эле сүйгөнүнө.
Жылкы да ыраазы эле бул учурга,
Ак сүйүү күчүн сезип жүргөнүнө.

Бүбүжан анын жалын сылаганда,
Гүлсары назик колун сүйүп турчу.
Жалтырап суу түбүндө жаткан таштай,
Жылмайып кыз кареги күйүп турчу.

Жан берип , жүрөк токтоп дарман калбай,
Гүлсары уюп барат коргошундай.
Танабай аны адамдан артык көрчү,
Дайыма жакын жүргөн жан досундай.

Кош эми, кош Гүлсары жаныбарым,
Нечен жыл бирге тостук жашоо таңын.
Сен дагы сиздиң окшойт мен сыякту,
Жашоонун ачуу-таттуу, ак-карасын.

Кош эми, кош Гүлсары жаныбарым,
Нечен жыл бирге жүрдүк арыбадың.
Адам да айбан дагы көрөт экен,
Тагдыры маңдайына жазылганын.

Кош эми, кош Гүлсары жаныбарым,
Сен менен бирге өтүптүр жаштык жалын.
Жаштыгым калды баары ушул жолдо,
Бекердир эми өкүнүп ыйлаганым.

Куюлуп Танабайдын көздөн жашы,
Бир гана Гүлсары үчүн акканы жок,
Жаштыгы, өмүр жолу калды баары,
Жашоодо адам барбы арманы жок.

Жайлоодогу ырахат

Жамгыр төгүп дыбыратып чатырды,
Эми келген уйкумду да качырды.
Эсеби жок ойго чөмүп барамын,
Ичигиме тумчуланып башымды.

Жайлоодо ушул бала кыял табият,
Кээде күлсө, кээде эркелеп чыр кылат.
Тоолор гана эч нерсени тоготпой,
Ичтегисин кылымдарга сыр кылат.

Жамгыр менен жел да ойноп сыдырым,
Тынч уйкуга алып барат акырын.
Канча убакыт өтккндүгүн билбепмин,
Тыншап жатып тунук булак добушун.

Жайлообузда аткан таңда башкача,
Жаратылыш койнун ачып таптаза.

Жүзүм чайып, мөлтүр тунук булакка,
Көнүл эргип көпкө олтурдум суктана.

Кошпой койсом айып болоор ырыма,
Жайлоо шаңы кымыз менен чынында.
Кымыз ичип көз жүгүртүп тарапка,
Көк шиберде олтурсаңыз сонун да.

Эт да бышып , кайнап жаткан жанатан,
Кымыз бышып бүткүчөктү сабадан.
Кырка олтуруп жеп баштадык беш бармак,
Ылдый көздөй май куюлуп салаадан.

Жайлоодо ушул, элдери да кең пейил,
Тосуп алат кымыз менен барсаңыз.
Бүт баарысын кошо албадым ырыма,
Мойнума алам муну дагы байкаңыз.

Илияздын ыры

(Чынгыз Айтматовдун «Делбирим» повести боюнча)

Жаз келсе өзүңдү эңсеп сагынамын,
Жамгырдан сени издеп жалынамын.
Жаралуу, сагынычтуу тунук сүйүүм,
Жаш менен жүрөк сырын тамызамын.

Жалганбы мага карап айткан сөзүң,
Арманбы мага арнаган тунук сүйүүң.
Турмуштун сыноосуна башын ийген,

Алсызбы жоодураган бото көзүң.

Жок, билем бир өзүнө күнөөлүмүн,

Аярсыз өткөн күнгө өкүнөмүн.

Кайда эле мага болгон ишеничин,

Жарымы эмес белем жүрөгүңдүн.

Арналып сенде калган сүйүү сезим,

Кайрадан козгой берет жүрөк демин.

Кайрылчы өжөр эмес кең элең го,

Күнөөсү деги эмне наристенин.

Түшүмө кирсе экен деп самап турам,

Тигилип сүрөтүнө карап турам.

Тарта албай экөөбүздүн арабабыз,

Кулады бул турмуштун долонунан.

Эстеймин кол кармашкан ошол күндү,

Бакытты арнагандай бизге сүйүү.

Жалындуу махабаттын узак жолун ,

Жаштардын куттукташкан шайыр үнү.

Карадың мурдагыдан бир башкача,

Жылмайган көздөрүңдүн нуру жана.

Байкабай жүргөн сырдуу сулуулукту,

Көрө алдым мен суктана сенден гана.

Аярлап махабатты сактабаса,

Жоголот көзүңдү ачып караганча.

Кокустан жоготтум мен өз сүйүүмдү,
Карматпай алып учту кайсыл жакка.

Аселим, күттүм бирок кайрылбадың,
Кош эми, кайра келбес махабатым.
Айла жок эми баары кеч болуптур,
Күтпөгөм сенин мындай жолугаарын.

Капыстан ачуу күндөр кезиктирди,
Башкага жар болгонун көрүп сени.
Нес бодум көздөрүмө ишенбедим,
Ошондо бул дүйнөнүн тарын сездим.

Чачылды колдон түшүп отундарын,
Түшүндүм не болгонун эми баарын.
Мен үчүн өтө азаптуу бул кезигүү,
Сенин да өкүнгөндөй көз карашын.

Үзүлдү чыдай албай күткөн үмүт,
Сезгендей жарылчудай жүрөк өйүп.
Жек көрдүм Долондогу тике белди,
Сен башка мен башкамын азыр эми.

Сүйүүгө чекит койгон кезигүүдөн,
Жакшы эле үмүт үзбөй зарлап күткөн.
Бул жалган жол бербесе махабатка,
Уланып жашай берет жүрөгүмдөн.

